

kansan tv-kasvot.

70-luvun loppupuolelle tultaessa tabut oli kaadettu ja televisio tullut niin arkiseksi, ettei kuka tahansa ruudussa näyttäytynyt naama enää kansaa kiehtonut. Kuuluisuuksien kenttää laajennettiin poliitikoilla, ja samalla politiikasta tuli viihdettä. Tämänhetkinen julkisuus on Nummisen mukaan "...sympaattisesti siloiteltua, värikästä ja elämää kypsästi kokevaa...", se välittää "...tietoja muodikkaista asioista, esimerkiksi tasa-arvosta, rauhasta ja kansainvälisyydestä - tai jos ei anna tietojakaan, niin ainakin kaikille sopivia, sovinnaisia elämänasenteita..." (s. 43). Numminen ennustaa, että kovien juttujen aika on tulossa uudelleen.

Syvyyttä Nummisen kuvaukseen olisi löytnyt jonkinlaisesta tähtiteoriasta (vrt. esim. Alanen 1981), jossa julkkikset olisi käsitetty 'maan päälle laskeutuneiksi tähdiksi' - tämän tapainen oivallus kätkeytyy Origion havaitsemaan laskevaan käyrään "tähti - julkkis - tv-kasvo". Julkkiskulttuurin historia on erottamaton osa tähteyden katoamista. Esimerkiksi Suomessa ensimmäiset aikakauslehtien kansikasvot taisivat olla 30-luvun *Elokuva-Aitassa*. Kirjoittajan kuvaus 50-luvun ihannepalvonnasta antaa viitteitä siitä, että tähtikultti oli yhä voimissaan. Kultin latistumisesta ja banalisoitumisesta kieli ihanteiden vaihtuminen puhtoisesta Armi Kuuselasta öljyttyyn Kike Elomahaan. Tähti oli jumalainen, julkis on profaani.

Mutta reportaasina Juha Nummisen *Julkisuuden kipeys* on hauska ja herkullinen, teräväkin. Haastatelluista populaarikulttuurin helppoheikit ovat sympaattisimpia. Poliitikot taas eivät pääse eroon PR-mentaliteetista, joka tähtää valtaseman säilyttämiseen. "Sen tammikuun jälkeen en ole käyttänyt alkoholia", sanoo Ahti Karjalainen.

Heikki Hellman

VIITTEET

ALANEN, Antti. Tähdet kertovat. Richard Dyer ja teolliset persoonat. *Tiedotustutkimus*, 4 (1), 1981, s. 19-26.

KLEMOLA, Pertti. *Helsingin Sanomat - sananvapauden monopoli*. Helsinki, Kustannusosakeyhtiö Otava, 1981.

NEGT, Oskar & KLUGE, Alexander. *Öffentlichkeit und Erfahrung. Zur Organisationsanalyse von bürgerlicher und proletarischer Öffentlichkeit*. 4. Aufl. Frankfurt am Main, Suhrkamp Verlag, 1976 (1972).

PIETILÄ, Kauko. Formation of the Newspaper: A Theory. *Acta Universitatis Tamperensis*, ser. A, vol. 119. Tampere, University of Tampere, 1981.

Mennytää aikaa haikailemassa

NUMMINEN, M.A. & SAARINEN, Esa. *Terässinfonia*. Espoo, Weilin + Göös 1981. 406 s.

"It's only rock'n roll, but I like it."

Ammattimusiikko Nummisen ja ammattifilosofi Saarisen huolenaiheena on kulttuurielämän pysähtyneisyys Suomessa, mikä pitäneeikin pitkälle paikkansa. Täällä ei ole säpinää, toisin kuin Ruotsissa, Länsi-Saksassa tai Jenkeissä. Toista oli 60-luvulla, muistelee Numminen. Mutta 60-lukulaiset "vanhat pierut" ovat nyt jo toivottomasti pikkuporvarillistuneet - lukuunottamatta Nummista, lisää "80-lukulainen" Saarinen.

Suomessa siis lähes kaikki on pysähtynyt, paitsi Nummisen ja hänen kavereittensa musiikki sekä Saarisen filosofia. Eritoten Suomen kirjallisuus on aivan toivotonta. Toista on Jenkeissä, missä on "Amerikan valttiässä", Hunter S. Thompson -niminen "gonzo-journalisti", joka nappaa huumeita ja auton ja kirjoittaa sitten kokemuksistaan. (Huom. Tiedotustutkimuksen toimitus: ottakaa mallia!)

Suunnilleen tätä rataa kulkee Nummisen ja Saarisen kirjaksi nidottu kirjeenvaihto Atlantin yli.

"Oi, vittuilu, sa aate turma"

Aluksi Numminen ja Saarinen kirjoittavat nostalgisesti 60-luvusta ja sen avantgardismista, so. lähinnä underground-kulttuurista. He saastuvat myös 20-luvun Tulenkantajiin, jotka halusivat avata ikkunoita Eurooppaan. Nyt pi-

täisi avata ikkunat Amerikkaan, jossa vallitsee "runsauden periaate". "Ole jenkki", sanoo purkkamies - ja samaa tuntuu tuumivan Saarinen, mutta kauhistelee Reagania ja Ku Klux Klania. Numminen tykkää sen sijaan venäläisten tšehovilaisuudestakin.

Kaikkein tärkeintä on nyt "vittuilu", ja tätä kriittistä menetelmää Numminen ja Saarinen viljelevät toistamalla verbin kantasanaa "vittu" mahdollisimman usein kirjeenvaihdossaan. Varsinkin Saarista "vituttaa" vallan riivautti, esim. Suomen kirjallisuus: "Kihlmanin Argentiina-homma meni aivan vituksi, koska sen kantti ei kestänyt esittää tätä kysymystä: voiko fiksu ja arvostettu mies imeä rattopojan kyrpää ja nauttia siitä." - Kyllä täytyy sanoa, että Saarisen rinnalla joku V.A. Tarkka on pelkkä mammanpoika.

Kaupunki ja luonto

Saarinen tahtoo rakastella Bostonia: "Mitä minä välitän salotölin pehmeästä rauhasta, nuotiotulen hiljaisesta loisteesta, metsälähteen kimaltelevasta viileydestä, mitä minä niistä välitän ahmiessani suurkaupungin saastunutta ilmaa!" Numminen on samaa mieltä, vaikkei 60-lukulaisena oikein jaksakaan enää pysyä nuoremman vauhdissa mukana: "Rock ja radikalismi ja leppeä luonto ovat suurenmoisesti toisiaan täydentävät elämänmuodot. Hiljainen oleskelu puutarhakeinussa keväisiä koivunlehtiä nuuhkien on verrattavissa pilvenpolttoon Pasanaurin vuorella maakotkan kaarrella taivaalla."

Väärinkäsitysten välttämiseksi on kerrottava, ettei kumpikaan hurjista rockareistamme - kun eivät ole edes tupakkamiehiä - käytä huumeita. Saarinenkin on niin siisti poika että, vaikka onkin kova puhumaan "pieriusta", ei voi sietää edes tupakansavun hajua vaatteissaan. Mutta heillä on eräs ikävä 60-luvun "vanhojen pierujen" tapa: molemmat pitävät kovasti kaljasta. Lisäksi Saarinen ihailee tietokoneita, tv-elektronipelejä, Disneylandiä ja amerikkaurautoja.

Vaikeat roolit

Vanhana 60-lukulaisena Nummista huolestuttaa joskus hänen nykyinen musiikillinen tangolinjansa - eivätkä huolta poista edes lämmittelyt vanhan Suomen talvisota 1939-40 -yhtyeen kanssa. "Kansantaiteilijana" hän ei kuitenkaan tohdi lähteä avantgardistisemmille linjoille, mutta haaveilee underground-elokuvan teosta.

Saarista taas vaivaavat syytökset, että hänen "punk-filosofiansa" olisi ristiriidassa hänen ammatikseen harjoittamansa establishment-filosofian kanssa. - "Mikä absurdi väite!" huudahtaa Saarinen ja argumentoi filosofisesti: "Kyseessä on kaksi eri kielipeliä, jotka ovat yhteismitattomia... Miksi henkilö ei voisi satsata täysillä useassa kielipelissä? Havaitsemme, että ainakin Saarinen voi ja vieläpä hyvällä filosofisella omallatunnolla. Yhtä ristiriidattomasti Saarinen suo julkista sympatiaa naisten sorrettua asemaa ja feministejä kohtaan sekä haaveilee "henkilökohtaisesti" Penthousen päätoimittajan tehtävästä. Ja samalla loogikon johdonmukaisuudella hän ylistää sekä Beach Boyseja että Dead Kennedsiä. Reggae, o.k.!

Vasemmiston virheet

Numminen ja Saarinen pohtivat myös vasemmiston ongelmia Suomessa. Heidän sydäntään lähellä näyttää olevan SKDL, joka ei valitettavasti ymmärrä 80-luvun "Tulevia Tuottajia". Ylisummaan vasemmiston vaivat ovat samat kuin kirjallisuuden. Saarinen tiivistää filosofisella täsmällisyydellä nämä seuraavasti: "Mikä vaivaa Suomen vasemmistoa on (a) moraalinen (!) puute ja (b) kunnan kapinallisen rock-hengen puute."

Mitään varsinaisesti uutta ei kirjeiden vaihtajilla mielestäni ole tarjottavana 80-luvulle, lukuunottamatta rockia (kaikki "rocki" kelpaa!), joka on kai loppujen lopuksi peräti 50-lukulaisista. Ehkäpä syynä se - kuten Numminen eräässä toisessa yhteydessä sanoo - että "avantgarde on luonteeltaan sellaista, että se ei välity selityksin". Niinpä Nummisen ja Saarisen kirjassa ei tapaa avantgardismia sen paremmin sisällössä kuin muodossakaan. Muodoltaan se lienee kyllä valioainetasoa, sisällöltään sängen sympaattis-

ta, mutta usein lattea: "Rock on elämäntapa. Se on filosofia."

Hybris

Kirjan esipuheessa esitetään mahtipontisesti "M.A. Numminen: Minusta me olemme lähellä gonzo-kirjallisuutta. Onko kirjamme siis uutta kirjallisuutta? Esa Saarinen: Jep."

Tähän minä lisäisin vain: Ja vitut on mitään uutta.

Keijo Rahkonen

uutta kirjallisuutta

Tiedotustutkimuksen kirjallisuusseuranta laajenee: tästä lähtien kirjallisuusluetteloon sisältyvät monografioiden ja sarjajulkaisujen lisäksi myös aikakauslehtiartikkelit ja kokoomateosten artikkelit. Luettelon ulkopuolelle jäävät edelleen opinnäytteet (paitsi Helsingin ja Tampereen yliopistojen tiedotusopin opinnäytteet, joista on erillinen luettelo).

ADORNO, Theodor W.
Elokuvakuultokuvia / Theodor W. Adorno. -
Filmihullu (1981)2, ss. 30-33.

ADORNO, Theodor W.
Vapaa-aika / Theodor W. Adorno. -
Uuden ajan aura (1981)1, ss. 12-17.

AIKAKAUSLEHTI 200. - Hki : Aikakauslehtien Liitto, 1982. - 80 s. : kuv.
ISBN 951-99357-0-3

ALANEN, Antti
Aaveiden paratiisi / Antti Alanen. -
Filmihullu (1981)4, ss. 33-34.

ALLARDT, Erik
"Leffan" som konst och livsform / Erik Allardt. -
Nya Argus 74(1981)12, ss. 223-226.

BJÖRKQVIST, Kaj
Voiko lastenelokuvaa tutkia? / Kaj Björkqvist. -
Sinä Minä Me (1981)2, ss. 27-30.

BLOM, Raimo
Työläistietoisuus, kollektiivisuus, luokkatietoisuus / Raimo Blom. -
Kommunisti 37(1981)9, ss. 663-667.

DOKUMENTTI ja todellisuus
TeemaLinkki (1981)huhtikuu, erikoisnumero. -
51 s. : kuv.

DOMARCHI, Jean
Uhreja ja jumalia / Jean Domarchi. -
Filmihullu (1981)4, ss. 6-8.

HAGMAN, Kaj
Ur dagboken : kröniker och kåserier av Neger / Urval och presentation av Kaj Hagman. - Vasa : Eget förlag, 1981.

HALME, Seppo J.
Telepäivä -80 : paneeli 16.5.1980 / Toim. Seppo J. Halme. - Espoo : Teknillinen korkeakoulu, Teletekniikan laboratoric, (1981). - 16 s. : kuv. - (Sisäinen raportti, ISSN 0355-7812 ; S49). ISBN 951-751-348-3

HAMBERG, Lars
Problem kring kulturinformation / Lars Hamberg. -
Nya Argus 74(1981)1, ss. 202-206.

HAMELINK, Cees
Viestintäteollisuuden keskittyminen uhkaa tiedonvälityksen vapautta / Cees Hamelink. -
YK-tiedote (1981)3, ss. 14-17.

HANNULA, Risto
Kulttuuri- ja mielipidelehdet / Risto Hannula, Kari J. Kettula, Kari Vaijärvi. - Hki : Kirjastopalvelu, 1981. - 155 s. : kuv.

HEMANUS, Pertti
Kuluttajat mainonnasta: muihin se vaikuttaa, minuun ei / Pertti Hemanus. -
Mark - Uusi Markkinointilehti (1981)7, ss. 43-45.

HOLOPAINEN, Irma
Mikä mies oli Marshall McLuhan? / Irma Holopainen. -
Kuva & ääni 11(1981)5, ss. 6-8.

HUTTUNEN, Kalervo
Pietarin suomenkielisen sanomalehdistön alkuvaiheet vuosina 1870-1883 / Kalervo Huttunen. - Hki : Suomen sanomalehdistön historia -projekti, 1981. - (6), 122 s. : taul. -(Julkaisuja, ISSN 037-007X ; 18). ISBN 951-95289-7-0

IVRE, Ivar
Valfriheten i multimediasamhället / Ivar Ivre. -
Nya Argus 74(1981)3, ss. 46-51.

KUPARINEN, Hannu
SKDL:n lehdistön toivon ja vaikeuksien vuodet / Hannu Kuparinen. -
Kommunisti 37(1981)7-8, ss. 556-560.

KYRÖLÄINEN, Hannu
Approaches to the study of sports in international relations / Hannu Kyröläinen, Tapio Varis. -
Current Research on Peace and Violence 4(1981)1, ss. 55-88.

LIIMATAINEN, Eila
Lakon vaikutukset ilmoitteluun : vähittäiskauppa reagoi nopeasti ja käytti kaikki mainosrahat / Eila Liimatainen. -
Suomen Lehdistö 52(1981)3, ss. 38-39.

LIIMATAINEN, Eila
Suhtautuminen sanomalehtiin lakon aikana ja sen jälkeen / Eila Liimatainen. -
Suomen Lehdistö 52(1981)2, ss. 12-14.